

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Sociālā uzņēmuma likums

1. pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir veicināt sabiedrības dzīves kvalitātes uzlabošanu un sekmēt sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu (turpmāk — mērķa grupa) nodarbinātību, radot sociālajiem uzņēmumiem labvēlīgu saimnieciskās darbības vidi.

2. pants. Sociālā uzņēmuma jēdziens

(1) Sociālais uzņēmums ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kurai šajā likumā noteiktajā kārtībā piešķirts sociālā uzņēmuma statuss un kura veic labvēlīgu sociālo ietekmi radošu saimniecisko darbību (piemēram, sociālo pakalpojumu sniegšana, iekļaujošas pilsoniskas sabiedrības veidošana, izglītības veicināšana, atbalsts zinātnei, vides aizsardzība un saglabāšana, dzīvnieku aizsardzība vai kultūras daudzveidības nodrošināšana).

(2) Sociālā uzņēmuma statusu var iegūt sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kurā vienai vai vairākām publiskām personām kopā nav balsu vairākuma, ja sociālā uzņēmuma statūtos noteiktais mērķis ir mērķa grupu nodarbinātība.

3. pants. Mērķa grupu noteikšana

Mērķa grupas nosaka Ministru kabinets, analizējot valsts sociālekonomisko stāvokli un tā ietekmi uz atsevišķām personu grupām.

4. pants. Labklājības ministrijas kompetence sociālo uzņēmumu regulēšanā

(1) Labklājības ministrija izstrādā politikas plānošanas dokumentus un sociālo uzņēmumu atbalsta programmas, kā arī savā tīmekļvietnē publicē:

- 1) informāciju par sociālajiem uzņēmumiem pieejamām atbalsta programmām un citiem atbalsta instrumentiem;
- 2) metodiskos ieteikumus šajā likumā minēto darbības pārskata veidlapu sagatavošanai;
- 3) metodiskos ieteikumus sociālā uzņēmuma statusa iegūšanai nepieciešamo dokumentu izstrādei;
- 4) labās prakses apkopojumu par sociālo uzņēmumu projektiem, tostarp par sociālo uzņēmumu atbalsta projektiem un to īstenošanas rezultātiem.

(2) Lai izvērtētu atbalsta programmu efektivitāti, Labklājības ministrija reizi divos gados sagatavo iesniegšanai Ministru kabinetam informatīvo ziņojumu par sociālo uzņēmumu darbību un attīstību.

(3) Labklājības ministrija nodrošina komercdarbības atbalsta nosacījumu piemērošanu un kontroli šā panta pirmās daļas 1. punktā minēto atbalsta programmu ietvaros.

5. pants. Sociālā uzņēmuma statusa piešķiršana

(1) Sociālā uzņēmuma statuss tiek piešķirts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību, ja:

- 1) tās statūtos noteiktie mērķi atbilst šā likuma mērķim un tā veic šā likuma 2. panta pirmajā daļā minēto saimniecisko darbību;
- 2) tās dalībnieku sapulce ir pieņēmusi lēmumu par sociālā uzņēmuma statusa iegūšanu. Dalībnieku sapulces lēmums par sociālā uzņēmuma statusa iegūšanu ir pieņemts, ja par to nodotas ne mazāk kā divas trešdaļas no sapulcē pārstāvētajām balsīm un statūtos nav noteikts lielāks šāda lēmuma pieņemšanai nepieciešamais balsu skaits;
- 3) tā iegūto peļņu nesadala, bet iegulda statūtos noteikto mērķu sasniegšanai;
- 4) tā nodarbina algotus darbiniekus;
- 5) tiek izpildīta viena no šā panta otrās daļas prasībām.

(2) Sociālā uzņēmuma statusa iegūšanai uzņēmums izpilda vienu no šādām prasībām:

- 1) uzņēmuma izpildinstitūcijā vai pārraudzības institūcijā ir iesaistīts mērķa grupas pārstāvis;
- 2) uzņēmuma konsultatīvajā institūcijā, ja tāda izveidota, ir iesaistīts mērķa grupas pārstāvis vai mērķa grupu pārstāvošas biedrības vai nodibinājuma pārstāvis, vai konkrētās jomas eksperts.

(3) Sociālais uzņēmums visā tā darbības laikā nodrošina atbilstību šā panta pirmajā daļā minētajiem kritērijiem.

(4) Labklājības ministrija pieņem lēmumu par sociālā uzņēmuma statusa piešķiršanu, atteikumu piešķirt sociālā uzņēmuma statusu, sociālā uzņēmuma statusa atņemšanu vai atcelšanu.

(5) Sociālā uzņēmuma statusu iegūst ar dienu, kad stāties spēkā Labklājības ministrijas lēmums par sociālā uzņēmuma statusa piešķiršanu.

(6) Sociālā uzņēmuma statusa iegūšanai iesniedzamos dokumentus, kā arī to iesniegšanas un sociālā uzņēmuma statusa piešķiršanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

6. pants. Sociālo uzņēmumu komisija

(1) Lai izvērtētu pretendenta atbilstību sociālā uzņēmuma statusam vai reģistrēta sociālā uzņēmuma darbību, Labklājības ministrija izveido Sociālo uzņēmumu komisiju (turpmāk — komisija) un nodrošina tās darbību.

(2) Komisija ir koleģiāla konsultatīva institūcija, kuras sastāvā vienādā skaitā ir pilnvarotas amatpersonas, kā arī biedrību un nodibinājumu pārstāvj. Komisijas nolikumu apstiprina Ministru kabinets, bet personālsastāvu — Labklājības ministrija.

(3) Komisija sniedz Labklājības ministrijai motivētu atzinumu par:

- 1) pretendenta atbilstību sociālā uzņēmuma statusam;
- 2) reģistrēta sociālā uzņēmuma darbības atbilstību šā likuma 5. panta pirmajā daļā minētajiem kritērijiem un Ministru kabineta noteiktajiem darbības rādītājiem.

(4) Komisijas locekļi, kas nav pilnvarotas amatpersonas, par darbu komisijā saņem atlīdzību, kuras apmēru un izmaksāšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(5) Kārtību, kādā izvirza un iekļauj komisijas sastāvā biedrību un nodibinājumu pārstāvjus, nosaka Ministru kabinets.

7. pants. Sociālo uzņēmumu reģistrs

(1) Sociālo uzņēmumu reģistrā (turpmāk — reģistrs) elektroniskā formā ieraksta ziņas par sociālo uzņēmumu. Reģistrā jaunākos (aktuālākos) datus iekļauj, vienlaikus saglabājot iepriekš iekļautos (vēsturiskos) datus.

(2) Reģistru ved un savā tīmekļvietnē publicē Labklājības ministrija.

(3) Reģistrs ir publiski pieejams, izņemot datus, kuru pieejamība ierobežota saskaņā ar normatīvajiem aktiem par komercnoslēpumu un datu aizsardzību.

(4) Reģistra vešanas, aktualizēšanas un izmantošanas kārtību, kā arī reģistra datu saturu nosaka Ministru kabinets.

8. pants. Atbalsts sociālajam uzņēmumam

(1) Sociālais uzņēmums neietver ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē šādus izdevumus:

1) mērķa grupā ietilpstošo sociālā uzņēmuma darbinieku rekreācijas un sociālās iekļaušanas pasākumu nodrošināšanai;

2) mērķa grupā ietilpstošo personu integrācijai darba tirgū un dzīves kvalitātes uzlabošanai;

3) tādu aktīvu iegādei, kuri kalpo sociālā uzņēmuma statūtos noteikto mērķu sasniegšanai;

4) mērķa grupā ietilpstošo personu sociālās integrācijas pasākumu nodrošināšanai;

5) ziedojumus sabiedriskā labuma organizācijai tādiem mērķiem, kuri atbilst sociālā uzņēmuma statūtos noteiktajiem mērķiem, ja ziedojuma saņēmējs līdz pārskata gada beigām ziedotājam ir sniedzis informāciju par ziedojuma izlietojumu.

(2) Pašvaldība ir tiesīga piešķirt sociālajam uzņēmumam nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumus atbilstoši likumā "Par nekustamā īpašuma nodokli" noteiktajai kārtībai.

(3) Publiskas personas kustamo mantu var nodot bez atlīdzības sociālā uzņēmuma īpašumā atbilstoši Publiskas personas mantas atsavināšanas likumā noteiktajai kārtībai.

(4) Publiska persona, publiskas personas kapitālsabiedrība, kapitālsabiedrība, kurā publiskas personas daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50 procentus, kā arī kapitālsabiedrība, kurā vienas vai vairāku publisku personu kapitālsabiedrību daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50 procentus, ir tiesīga nodot tai piederošo mantu sociālajam uzņēmumam bezatlīdzības lietošanā atbilstoši Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā noteiktajai kārtībai.

(5) Sociālais uzņēmums statūtos noteikto mērķu sasniegšanai ir tiesīgs piesaistīt brīvprātīgā darba veicējus darbībām, kas nav saistītas ar uzņēmuma pārvaldi un grāmatvedību, kā arī uzņēmuma pamatfunkcijām.

(6) Komerccarbības atbalsta piešķiršanas kārtību un nosacījumus nosaka Ministru kabinets.

9. pants. Sociālā uzņēmuma darbības nosacījumi un ierobežojumi

(1) Sociālā uzņēmuma pārskata gads sakrīt ar kalendāra gadu.

(2) Sociālais uzņēmums peļņu (jebkurā pārskata gadā gūto) nesadala dividendēs.

(3) Sociālais uzņēmums nav tiesīgs izdarīt dividenžu izmaksas vai izmaksas pamatkapitāla samazināšanas gadījumā, kā arī citas izmaksas Komerclikuma 182. panta izpratnē.

(4) Sociālā uzņēmuma mantu un finanšu līdzekļus atļauts izmantot tikai statūtos norādītajiem mērķiem.

(5) Sociālais uzņēmums veido rezerves kapitālu, kurā ieskaita visu pārskata gada peļņu.

(6) Sociālais uzņēmums nav tiesīgs:

- 1) veikt sistemātiskus darījumus ar vērtspapīriem vai nekustamo īpašumu, izņemot telpu iznomāšanu vai izīrēšanu;
- 2) darboties tādās jomās kā sprāgstvielu, ieroču un munīcijas ražošana un tirdzniecība, alkoholisko dzērienu ražošana (izņemot mazās alkoholisko dzērienu darītavas), tabakas izstrādājumu ražošana un tirdzniecība, azartspēles un derības, finanšu un apdrošināšanas darbības vai jomās, kas apdraud sabiedrības drošību un veselību;
- 3) izsniegt aizdevumus, izņemot aizdevumus mērķa grupām, ja tas paredzēts sociālā uzņēmuma statūtos.

10. pants. Sociālā uzņēmuma darbības uzraudzība

(1) Sociālais uzņēmums katru gadu līdz 1. maijam iesniedz Labklājības ministrijai iepriekšējā gada darbības pārskatu (turpmāk — darbības pārskats).

(2) Labklājības ministrija organizē sociālā uzņēmuma darbības izvērtēšanu.

(3) Ministru kabinets nosaka:

- 1) sociālā uzņēmuma uzraudzības kārtību, darbības rādītājus un to izvērtēšanas kritērijus;
- 2) sociālā uzņēmuma darbības pārskata veidlapas saturu un tās aizpildīšanas un iesniegšanas kārtību.

11. pants. Sociālā uzņēmuma statusa zaudēšana

(1) Sociālā uzņēmuma statusu atceļ, ja iestāties viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) saņemts sociālā uzņēmuma iesniegums par statusa atcelšanu;
- 2) komercdarbību regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izbeigta sociālā uzņēmuma statusu ieguvušas sabiedrības ar ierobežotu atbildību darbība;
- 3) sabiedrība ar ierobežotu atbildību pieņēmusi lēmumu par reorganizāciju, izņemot šā panta otrajā daļā minēto gadījumu.

(2) Sociālā uzņēmuma statuss saglabājas, ja tiek apvienotas tādas sabiedrības ar ierobežotu atbildību, kurām visām piešķirts sociālā uzņēmuma statuss.

(3) Sociālā uzņēmuma statusu atņem, ja konstatēta neatbilstība šā likuma 5. panta pirmajā daļā minētajiem kritērijiem, Ministru kabineta noteiktajiem darbības rādītājiem vai būtiski normatīvo aktu pārkāpumi sociālā uzņēmuma darbībā.

12. pants. Sociālā uzņēmuma statusa zaudēšanas sekas

(1) Ja sociālā uzņēmuma statuss tiek atņemts, sociālais uzņēmums 30 dienu laikā pēc statusa atņemšanas veic uzņēmumu ienākuma nodokļa un iedzīvotāju ienākuma nodokļa pārrēķinu un samaksā nodokļus vispārējā kārtībā par tiem pārskata gadiem, kuros attiecīgais sociālais uzņēmums ir pieļāvis šā likuma 11. panta trešajā daļā norādītās neatbilstības noteiktajiem kritērijiem vai pārkāpumus savā darbībā, tai skaitā nokavējuma naudu saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" noteikumiem.

(2) Par taksācijas periodu, kurā sabiedrība ar ierobežotu atbildību zaudējusi sociālā uzņēmuma statusu, nekustamā īpašuma nodokli aprēķina vispārējā kārtībā, nepiemērojot nodokļa atvieglojumu.

13. pants. Sociālā uzņēmuma statusa atkārtota iegūšana

(1) Ja sabiedrībai ar ierobežotu atbildību atņemts sociālā uzņēmuma statuss, tās iesniegumu par sociālā

uzņēmuma statusa atkārtotu iegūšanu pēc būtības izskata ne agrāk kā pēc 12 mēnešiem, termiņu skaitot no dienas, kad stāties spēkā lēmums par sociālā uzņēmuma statusa atņemšanu.

(2) Lēmums par atteikumu izskatīt pēc būtības šā panta pirmajā daļā minēto iesniegumu neliedz iesniegt šādu iesniegumu atkārtoti pēc šā panta pirmajā daļā minētā termiņa beigām.

Pārejas noteikumi

1. Reģistrā iekļauj ziņas par sabiedrībām ar ierobežotu atbildību, kas pirms 2018. gada 1. aprīļa ieguvušas darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku iekļaušanos darba tirgū" 9.1.1.3. pasākuma "Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai" dalībnieka statusu. Par biedrībām un nodibinājumiem, kas pirms 2018. gada 1. aprīļa ieguvuši iepriekš minēto statusu, ziņas reģistrā iekļauj līdz 2022. gada 31. decembrim vai līdz brīdim, kad atkārtoti tiek pieprasīts finanšu atbalsts šā pasākuma ietvaros.

2. Šajā likumā noteikto pretendentu atbilstības un sociālo uzņēmumu darbības izvērtēšanu, sociālā uzņēmuma statusa piešķiršanu un reģistra darbības nodrošināšanu līdz 2022. gada 31. decembrim Labklājības ministrija īsteno Eiropas Savienības politiku instrumentu ietvaros.

3. Šā likuma 2. panta otrā daļa zaudē spēku ar 2021. gada 1. aprīli.

Likums stājas spēkā 2018. gada 1. aprīlī.

Likums Saeimā pieņemts 2017. gada 12. oktobrī.

Valsts prezidents *R. Vējonis*

Rīgā 2017. gada 25. oktobrī